

Oponentský posudek bakalářské práce

Název: *Kantova teorie morální autonomie*

Autor: Petr Lovětínský

Vedoucí: Mgr. Martin Vrabec, Ph.D

Oponent: Mgr. Richard Zika, Ph.D

Tématem předkládané práce je autonomie v Kantově praktické filosofii. Autor tuto problematiku sleduje v obou hlavních dílech, jež se k ní vztahují, tj. v *Základech metafyziky mravů* i *Kritice praktického rozumu* (přičemž přihlíží i k dalším Kantovým textům), a jistější orientaci si zjednává pomocí relevantní sekundární literatury.

Autor prokazuje kvalitní zvládnutí zvoleného tématu a mé výhrady se týkají jen jednotlivostí či vedlejších ohledů jeho textu.

Cituji: „...výsledné jednání může zvenčí působit morálně a dávat i ten dojem, že je konáno z povinnosti, ačkoli princip jednání, který ho na začátku určil, tento původ nemá. Takové jednání Kant nazývá legálním a po mém soudu tento pojem dobře odpovídá praktické zkušenosti s jeho právním rozměrem v rámci společenské reality – často můžeme jednat legálně, aniž bychom si v daném momentu jakkoli uvědomovali konkrétní zákon, který se naší situace může týkat, přesto jsme s ním nevědomky v souladu. Právě to obsahuje i Kantova varianta legality, a to jednání ve výsledku v souladu s eventuálně příslušnou povinností a s morálním zákonem, ale bez toho, aby tento zákon byl důvodem a zdrojem jednání...“ (str. 14.)

Mám za to, že výklad nevystihuje správně ‚Kantovu variantu legality‘. 1) Již z příkladů v ZMM je zřejmé, že jednající si (přinejmenším) může uvědomovat, že jeho jednání je ve ‚shodě se zákonem‘, jen pro něj tato shoda není (sama o sobě) skutečným motivem (viz ‚pocitivý obchodník‘). 2) Vědomí mravního zákona je po mém soudu u Kanta podstatným rysem lidství (či obecněji vzato povahy konečných rozumových bytostí vůbec), a nikdy se tedy nemůžeme rozhodovat, aniž bychom si mravní zákon *jakkoli* uvědomovali.

Cituji: „Pro Allisona sice jednání, které není založeno v moralitě na principu čistého praktického rozumu, neznamená opravdovou podobu svobody (která má základ v transcendentálním ohledu člověka, k čemuž se dostanu později), chtění, které dodává motivy při jednání mimo rámec morality, je stále založeno na patologických principech, ale

přesto pro něj tento akt včleňování, který představuje Inkorporační teze, znamená ‚pravou, třebaže omezenou spontaneitu‘...“ (str. 19)

Myslím, že jakákoli podoba svobody má v Kantově pojetí základ v ‚transcendentálním ohledu člověka‘ – ona ‚opravdová podoba‘ jen tento základ afirmuje.

Prohřešky proti jazyku:

„Je to tedy opak veškeré etiky deterministické, která připouští pouze vnějšímu působení na člověka...“ (str. 1)

„...jedině v případě svaté, naprosto dobré vůle, jenž ale patří pouze bytostem bez příslušnosti k přírodní kauzalitě...“ (str. 12) „...jenž by mohla aspirovat na efektivní motivační nástroj...“ (str. 27)

„...jednání, kterým by se sice určitá povinnost splnila, ale ne pro sebe samou a hodnotu v ní obsaženou...“ (str. 13)

Průběžným nedostatkem je autorovo příliš komplikované vyjadřování. Srv. např. kontext výše citovaného místa ze str. 13, jímž je souvětí začínající: „Stejně jako jsou z pole povinnosti...“.

Formálním nedostatkem *elektronické podoby* práce je její anonymita.

Práci hodnotím jako výbornou a od autora očekávám zodpovězení mých námitek.

V Praze, 6. 7. 2014

Mgr. Richard Zika, Ph.D